

СЛОВОТВІРНИХ ГНІЗД

Інна ДЕМЕШКО (Кіровоград, Україна)

У статті окреслено перспективу дослідження девербативів у сучасній українській мові в контексті теоретичних здобутків сучасної лінгвістики, з'ясовано морфологічні характеристики словотвірних гнізд девербативів різних структурних типів. І

Ключові слова: словотвірна морфологія, девербативи, морфологічна позиція, морфологічна модель, дериваційна парадигма, словотвірне гніздо.

The article outlines the perspective of the research of verbal derivatives in modern Ukrainian language in the context of theoretical achievements of modern linguistics, the morphological characteristics of word-building units of verbal derivatives with different structure types.

Key words: word-building morphonology, deverbatives, morphonological position, morphonological model, derivational paradigm, word-building unit.

В україністиці початку ХХІ століття помітна тенденція до ускладнення досліджень зі словотвірної морфології, що зумовлено намаганням глибше проникнути в механізм функціонування морфологічного проміжного рівня мови в цілому й кожної морфологічної трансформації зокрема. Воно виявилось у зверненні дослідників до вивчення морфології словотвірної парадигми і словотвірного гнізда. Новітня концепція моделювання девербативів української мови, спрямована на глибокий і багаторівневий аналіз морфологічних операцій, відбиває їхню формальну кваліфікацію й окреслює семантичну та комунікативно-прагматичну специфіку девербативів субстантивної, вербальної, ад'єктивної й адвербіальної зон. Опис словотвірної морфології девербативів сучасної української літературної мови з огляду на її функціональний характер, динамічні процеси в мові, зрушення, що відбулися в її корпусі протягом останнього часу, дає вагомі підстави визначення нових класифікаційних принципів морфологічного аналізу девербативів. Дослідження й опис формальних ознак мовних одиниць структурної лінгвістики залишається актуальним, тому що вони присвячені проникненню у внутрішні закони розвитку мови.

Новітні наукові спроби спрямовані на визначення сутності і функціональної значущості словотвірної морфології, кваліфікації морфологічних засобів, аналізі функцій різних типів альтернатив, установленні детермінантів морфологічних перетворень у структурі похідних і встановленні морфологічних класів відіменникових і віддієслівних словотвірних гнізд (СГ), визначенні функцій морфологічних моделей, залучених до процесів словотворення, установленні структурних типів словотвірних парадигм лексико-граматичних груп іменників, дієслів, виокремленні зон парадигми за частинимовною належністю дериватів та ін.

Метою пропонованої розвідки є розгляд теоретичних проблем віддієслівної словотвірної морфології української мови, з'ясування морфології СГ із нечленованими і членованими питомими та іншомовними вершинними дієсловами в сучасній українській мові. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) окреслити перспективу дослідження девербативів в українській мові в контексті теоретичних здобутків сучасної лінгвістики; 2) з'ясувати морфологію СГ із нечленованими і членованими питомими та іншомовними вершинними дієсловами в сучасній українській літературній мові; 3) спрогнозувати можливі морфологічні зміни.

Варто зазначити, що відсутність словотвірного словника української мови складає значну перешкоду на шляху поставленого завдання. Під час укладання такого словника й конструювання віддієслівних СГ і під час їхньої морфонологічної інтерпретації, визначенні морфонологічно маркованих девербативів було враховано принципи структурно-семантичної вивідності похідного з твірного (мотивованого з мотивувального), домінування змісту над формою; критерії напрямку мотивації віддієслівних похідних, множинність мотивації, специфіку словотвірного гнізда, особливості словотвірної парадигми, лексичні категорії полісемії, омонімії, синонімії, категорії виду дієслова, класи дієслів, походження (використання етимологічного аналізу).

Розширення морфонологічної проблематики стає наслідком того, що повнота й адекватність морфонологічного опису знаходиться в залежності від результатів аналізу фонологічного і морфологічного ладу мови, а морфонологічний опис набуває аналітичного характеру, тому дослідження й опис формальних ознак мовних одиниць з погляду системно-структурної лінгвістики залишається актуальним. Труднощі морфонологічного опису пояснюються й тим, що в наукових розвідках зі слов'янської морфонології спостерігаються різні морфонологічні концепції, наявність різних методів, програм аналізу матеріалу, неоднорідність накопиченого матеріалу, а це ускладнює теоретичне узагальнення отриманих результатів.

І. В. Козленко, аналізуючи морфонологічну систему словозміни дієслова в сучасній українській літературній мові, зазначає, що морфонологічна структура дієслова зумовлює і прогнозує реалізацію морфонологічних процесів (7: 17). Вивчення морфонологічної структури дієслова дає можливість з'ясувати глибинні закономірності організації словотвірних парадигм і словотвірних гнізд, особливості контактних зон при творенні девербативів субстантивної, ад'єктивної зон, морфонологічні процеси, що супроводжують процес деривації. Під морфонологічною структурою дієслова розуміємо фонологічні особливості мотивувальної основи, які характеризують фонологічний субстрат і вказують на його функціональне використання. При словотворенні дієслова морфонологічно релевантною є фіналь основи, що класифікується 13 структурними типами: 4 – представляють дієслова з мотивувальними основами на голосну (С', С'ГС, С'ГС, ГС'С), 9 – дієслова з мотивувальними основами на приголосну (Г'СГ, Г'С'Г, С'С'Г, С'С'Г, С'С'Г, С'С'Г, С'Г, С'Г, Г). О. М. Зубань при системному описі морфеміки суфіксальної зони українського дієслова зауважує, що в систему морфонологічних альтернатив морфеміки суфіксальної зони українського дієслова входять усі голосні фонемі, 15 приголосних фонем: /ж/, /з/, /з'/, /й/, /к/, /л/, /л'/, /н/, /н'/, /р/, /р'/, /с/, /т/, /т'/, /ч/ та 8 фонемних сполучень: /не/, /ну/, /ст/, /ст'/, /шч/, /je/, /ju/, /ва/, що означає широке використання фонології у здійсненні вторинних діакритичних функцій фонемі (6: 15). Усі суфікси, що виконують транспозиційну функцію, слугують для створення слів, що виражають похідні лексичні категорії (2: 76). Ці елементи розширюють словотвірні гнізда слів, утворюючи похідні різних зон (переважно субстантивної й ад'єктивної).

О. Г. Антипов, досліджуючи морфонологію російських говорів, зазначає, що «морфонологічна маркованість дериватів свідчить про розвиток сигніфікативних функцій звукової форми в морфодериваційній структурі похідного слова. Морфонологічні одиниці звужують мотиваційно-асоціативний простір лексеми, уточнюють еталонний та операційний для мовної свідомості статус одиниць формальної структури похідного слова» (1: 92).

Кожна конкретна морфонологічна трансформація у фонемному вияві оснóвних (кореневих) та афіксальних морфем при їхній взаємодії відбувається за наявності певних умов. Загальновідомо, що морфонологічні явища – це формальні зміни оснóви мотивувального слова в структурі мотивованого. При творенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон переважають комплексні морфонологічні операції (охоплюють два і більше видів морфонологічних операцій). Таким чином, морфонологічні зміни при словотворенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон використовуються зазвичай комплексно.

Морфонологічний аналіз девербативів у сучасній українській мові необхідно виконувати, враховуючи морфонологічно релевантні ознаки оснóвних (кореневих) та афіксальних морфем (фонологічну структуру), фонемну характеристику структурних типів

дієслівних основ, тип контактної зони (фіналь мотивувальної основи, ініціаль форманта), акцентну потужність, морфологічну позицію, критерії напрямку мотивації віддієслівних похідних, множинність мотивації, специфіку словотвірного гнізда, особливості словотвірної парадигми (чотири-, три-, дво- та однозонна). Комплексні одиниці (словотвірне гніздо і словотвірна парадигма) дають найповніші відомості про морфологічну підсистему мови, тому це необхідно враховувати при морфологічному аналізі похідних.

Вивчення морфологічної структури дієслова дає можливість розкрити закономірності організації віддієслівних похідних і встановити умови реалізації морфологічних процесів у творенні девербативів в українській мові. Морфологічна структура дієслова становить співвіднесення варіативної частини основи дієслова і незмінної. Елементи дієслівної основи, які зазнають змін під впливом ініціалі форманта, сигналізують про можливі морфологічні зміни (усічення, консонантні, вокалічні альтернації, нарощення суфіксальної чи кореневої морфем, модифікації наголосу) у віддієслівному похідному.

На сучасному етапі доцільним і раціональним є опис морфології словотвірного гнізда. Спроби описати морфологію СГ знаходимо в працях Ж. Ж. Варбот (при дослідженні проблем праслов'янської морфології і словотвору) (1984), С. М. Толстої (при описі морфології словозміни та словотворення польської мови) (1998), М. Ю. Федурко (при з'ясуванні ролі морфологічного чинника у формуванні відіменникових словотвірних гнізд української мови) (2005), Г. М. Потапової (при описі віддієслівної зони відіменникового словотвірного гнізда в російській мові) (2008), Г. В. Пристай (при встановленні особливостей вияву морфологічних закономірностей у відприкметникових словотвірних гніздах української мови) (2011) та ін.

Опис морфології СГ сприяє дослідженню дериваційного потенціалу вершинних дієслів, морфологічних трансформацій на всіх ступенях словотворення і в межах словотвірних зон, виявленню морфологічних моделей девербативів субстантивної, вербальної, ад'єктивної та адвербіальної зон, установленню національних специфічних рис парадигмотворення. При творенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон переважають комплексні морфологічні операції (охоплюють два і більше видів морфологічних операцій). Структура СГ ієрархічна, з послідовним підпорядкуванням одних одиниць іншим, що виявляється у співвідношенні слів різного ступеня похідності [9: 573]. Воно (СГ) становить ієрархічно впорядковану сукупність усіх словотвірних ланцюжків похідності однокорених слів, вершиною якої є непохідна основа [8: 671].

При творенні девербативів загальною морфологічною операцією є усічення дієслівної фіналі, що супроводжує зміну акцентної позиції, у комплексі з іншим морфологічним засобом (консонантні чергування на морфемному шві, вокалічні – у кореневій морфемі [4: 79–104], інтерференція, інтерфіксація виявлена при творенні складних слів, між кореневими морфемами). Кожна конкретна морфологічна трансформація у фонемному вияві основних (корених) та афіксальних морфем при їхній взаємодії відбувається за наявності певних умов. При творенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон переважають комплексні морфологічні операції (охоплюють два і більше видів морфологічних операцій). Трансформації зазнають переважно кінцеві консонанти корених морфем. Процес деривації уможливають морфологічні операції, які трансформують твірну основу в похідну. Важливим морфологічним засобом слугує усічення дієслівної фіналі, консонантні і вокалічні альтернації, зміна наголосу. Зазначені морфологічні трансформації використовуються здебільшого комплексно. Консонантні морфологічні альтернації необхідно описувати для кожного морфологічного класу приголосних (губних, язикових (передньо-, задньоязикових), фарингальних). Такий методологічний підхід може визначити регулярність і передбачувати вплив форманта на мотиватора, поведінку приголосних унаслідок сполучуваності з ініціаллю форманта. Морфологічну кваліфікацію СГ визначають: морфологічна структура, морфологічна позиція, морфологічна трансформація і морфологічна модель. СГ з вершинними дієсловами розподілено на морфологічні класи на основі морфологічної трансформації, яка маркує морфологічну структуру дериватів відповідної словотвірної парадигми і визначає морфологічну специфіку кожного класу.

Процес деривації уможливають морфонологічні операції, які трансформують твірну основу в похідну. Важливим морфонологічним засобом слугує усічення дієслівної фінали, консонантні і вокалічні альтернації, зміна наголосу. Зазначені морфонологічні трансформації використовуються здебільшого комплексно. Так, до словотвірних гнізд другого морфонологічного типу (МТ-2) належать СГ із нечленованими вершинними дієсловами на одиничні тверді морфонеми {з}, {с} (19 СГ), для яких характерна альтернація консонантів за твердістю – м'якістю. Аналіз морфонологічної структури девербативів МТ-2 дав підстави виділити такі комплексні морфонологічні перетворення: 1. Усічення твірної основи паралельно зі зміною акцентної позиції (2 а. п.) (з інфінітивного суфікса *-ти* наголос переходить на формант): *везті* – *вез'-ін'н'(а)*, *заместі* – *замет'-іль*. 2. Усічення твірної основи паралельно зі зміною акцентної позиції (3 а. п.) (з твірної основи наголос переходить на флексію): *ввід-н(ій)*, *вивід-н(ій)*, *завод-н(ій)*. 3. Усічення твірної основи паралельно з консонантними альтернаціями і зміною акцентної позиції (4 а. п.) (з інфінітивного суфікса *-ти* наголос переходить на кореневу морфему): *весті* – *вэд-ен(ій) (с//д)*, *вэд-ен'н'(а) (с//д)*. 4. Усічення твірної основи паралельно з консонантними і вокалічними альтернаціями: *заместі* – *замет'-іль (с//т')*, *міт-л(а) (е//і)*. 5. Усічення твірної основи паралельно з нарощенням кореневої морфеми: *клясти* – *за-клясти* – *заклин-а-ти*; *повзті* – *повз-ун* – *повзун-ок*. Адвербіальна зона послуговується, крім суфіксів *-у (в-накладк-у)*, *-о (докладн-о)*, суфіксом *-ома*, що вимагає участі морфонологічних операцій консонантних альтернацій, модифікації наголосу: *крадьк-ома*.

На всіх ступенях деривації більше суфіксальних утворень, ніж префіксальних. Фактичний матеріал дозволяє твердити, що питомим дієслівним основам (нечленованим і членованим) і дієслівним основам іншомовного походження (членованим) властива асиметрія морфемної будови.

Однією із характерних особливостей входження дієслів до словотвірної системи сучасної української літературної мови є вплив їхньої семантики на словотвірні можливості слова. Проблема семантичного нарощення в структурі похідного слова порушувалася Н. Ф. Клименко, В. О. Горпиничем, Т. І. Вендіною, В. В. Грещуком, О. С. Кубряковою, О. К. Безпояско, З. О. Валюх та ін. Для дієслів характерна транспозиція (нова частина мови з новим значенням). Наприклад, це утворення від дієслова *клясти* іменників на *-ен'н'-(клад-ен'н'(а), -н'н'-(наклад-н'н'(а), -ій (клад'-ій), -ник (-льник) (клад-ник, наклад-льник), -к (доклад-к(а), наклад-к(а), -ач (виклад-ач), -л (наклад-л, оклад-л), -ість (докладн-ість), -ж (поклад-ж(а), -ин- (заклад-ин(и); прикметників на *-ов-, -н-, -ськ- (-цьк-), -льн-, -ист-*: *виклад-об(ій), доклад-н(ій), відклад-н(ій), виклад-цьк(ій), склад-льн(ій), вклад-ист(ій)*, дієприкметників на *-ен-* (*клад-ен(ій)*). Творення девербативів від префіксальних дієслів (на II ступені деривації) є фактом об'єднання в одному словотвірному акті лексичної і синтаксичної деривації, тобто процесом вербалізації і транскатегоризації назв дії до класу іменників: *ві-клясти* – *віклад-к(а)*, *пере-клясти* – *переклад-ен'н'(а)*, *за-везті* – *завез-ен'н'(а)*.*

Членовані похідні другого морфонологічного типу (МТ-2) становлять словотвірні гнізда з вершинами-дієсловами, для яких характерна альтернація консонантів за твердістю – м'якістю, переміщення наголосу на формант (198 СГ). Так, у СГ даного типу вершина – питомі членовані дієслова на одиничну морфону {д}, {т}, {з}, {с}, {л}, {н}, {р} з основами на *-а-, -и-*. Оскільки дієслова багатозначні, тому вони активніше втягуються в процес словотворення. Так, дієслово *носити* має 13 значень, СГ, вершиною якого є дієслово *носити*, складається із 452 похідних, які нерівномірно розташовані на ступенях деривації.

При морфонологічному моделюванні виникають проблеми при визначенні морфонологічного типу. Наприклад, слова *везті* і *возіти*, *несті* і *носіти* знаходяться на одному ступені деривації, але мають різні морфонологічні типи, морфонологічні класи і морфонологічні моделі. Чергування голосних /e/ – /o/ (*несті* – *носіти*, *везті* – *возіти*, *бресті* – *бродіти*) успадковане ще від спільноіндоєвропейської доби. Хоч виникнення цього чергування викликане, ймовірно, акцентними причинами, воно ще на спільнослов'янському ґрунті стало засобом диференціації словотвірних категорій та граматичних значень. Первинна дієслівна основа творилася з /e/, а похідна – дієслівна чи

іменна з /o/: *nesti – *nositi; *vezti – *voziti; *bresti – *broditi [5: 49–50]. До історичних (а не морфологічних) вокалічних чергувань належать і чергування /o/ – /a/. Пор., СГ, вершиною якого є дієслово *возіти*, складається із 183 похідних, а дієслово *везті* складається із 134 похідних, ці вершинні дієслова належать до різних морфологічних класів, морфологічних типів і морфологічних моделей, які супроводжують реалізацію морфологічної структури. Так, у словотвірному гнізді, вершиною якого є дієслова *возіти* і *везті* (належить до СГ із нечленованими вершинними дієсловами на одиничну морфону {з}, {с}), виявлено неелементарні ММ, які супроводжують постання морфологічної структури субстантивної, вербальної, ад'єктивної зон. Основу цього морфологічного типу становлять три- і чотиризонні нечленовані вершинні дієслова на морфону {з}, {с}, для яких характерна альтернація консонантів за твердістю – м'якістю. При творенні девербативів субстантивної зони на *-ін'н'*-, *-ій*-, *-іль*-, *-іж*-, крім палаталізації, може відбуватися і зворотне чергування {с~д'}, {с~т'}: {с~т'} (9): *плести* – *плетіння*, *цвісти* – *цвітіння*, *мастити* – *мастіння*; {с~д'} (8): *вести* – *ведіння*, *прядсти* – *прядіння*; *замести* – *заметіль*; *красти* – *крадіж*. Таким чином, морфологічну структуру СГ МТ-2 визначають альтернації С//С', С//Т, С//Г', які уможливають взаємодію обстежуваних дієслівних основ із відповідними формантами і зреалізовані в морфологічних моделях. А СГ з вершинними слова *возіти* і *носіти* належать до членованих похідних морфологічного типу, основу яких становлять СГ з вершинами-дієсловами, для яких характерна альтернація консонантів за твердістю – м'якістю, переміщення наголосу на формант. Це переважно СГ, у яких вершина – питомі членовані дієслова на одиничну морфону {д}, {т}, {з}, {с}, {л}, {н}, {р} з основами на *-а-*, *-и-*.

Консонантні альтернації в кореневих морфемах, які належать до одного СГ, *вез/ті* – *воз/і/ти*, *нес/ті* – *нос/і/ти*, *гуд/і/ти* – *гус/ті*, *див/і/тися* – *дивл'/і/тися* зумовлені історично і не належать до морфологічних. До морфологічних належать чергування, які здатні виконувати морфотактичну функцію. У процесі словотворення морфологічне чергування в основі спричиняється твірним морфом [3: 198]. Морфологічні явища, перебуваючи на маргінесі морфологічної системи, належать до функціонально значущих, оскільки несуть інформацію з історії мови, можуть виступати засобом стилістичного маркування похідних.

Таким чином, словотвірна спроможність твірних основ залежить від їхньої семантичної структури (непохідні слова є словотвірно спроможніші, ніж похідні), частиномовної належності твірного, ступеня словотворення. Наявність такої кількості похідних говорить про актуальність даних понять, регулярність використання зазначених похідних у сучасній українській літературній мові.

Аналіз морфологічної структури вершинних дієслів іншомовного походження дає можливість зробити висновок, що всі вони членовані і належать до першого морфологічного класу (МК-1), вершина яких – формально членоване дієслово з дво-, трискладовим коренем на тверду приголосну / сполуку приголосних морфону. Провідною морфологічною операцією є усічення твірної основи (форматив *-ува-* (321), *-и-* (1) при творенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон, а при творенні вербальної зони твірна основа не усікається. Морфологічна операція усічення зазвичай співдіє зі зміною наголосу (у девербативах наголошений дериваційний суфікс): *дистил'/увá/ти* – *дистил'-аці́й(а)*, *дистил'-а́тор*, *дистил'-а́т*; *дубл'/увá/ти* – *дубл'-а́ж*, *дубл'-е́р*, *експон/увá/ти* – *експон'-а́т*, *емансип/увá/ти* – *емансип'-а́ці́й(а)*, *емансип'-а́тор*; *ілюстр/увá/ти* – *ілюстр'-а́ці́й(а)*, *ілюстр'-а́тор*; *імпорт/увá/ти* – *імпорт'-е́р*, *інтерфер/увá/ти* – *інтерфер'-е́ніці́й(а)*, *інтерфер'-о́н*, *камуфлюв/увá/ти* – *камуфл'-а́ж*, *камуфл'-е́р*. Іншомовні дієслівні основи на консонантний комплекс поєднуються із суфіксами на вокалічну морфону (*-аці́й-*, *-а́тор*, *-о́н*, *-а́нт*, *-е́нт*, *-а́т*, *-е́р*, *-а́ж*).

Таким чином, виходячи зі специфіки дієслова як базового (вершинного) слова СГ, стверджуємо, що найчастотнішою з усіх морфологічних операцій є усічення, консонантні чергування та модифікації наголосу. Результати аналізу засвідчують, що в кожного з морфологічних класів найактивнішим є перший ступінь словотворення, який характеризується найбільшим розмаїттям морфологічних моделей, а на другому й

наступних – морфонологічна активність згасає, що виявляється в якісних і кількісних характеристиках: кількісне зменшення задіяних морфонологічних моделей та в їхньому типізованому характері. Омонімічні кореневі морфеми притаманні зазвичай питомим лексемам. У морфонологічних трансформаціях убачаємо не лише засіб формальної сумісності морфем, що супроводжують процес словотворення, а й передачі певної інформації. Адже морфонологічні засоби інформують про формальні властивості поєднаних у дериваційному акті морфем, зокрема про особливості контактної зони (фонемну конфігурацію фіналі твірної основи та ініціалі суфікса), про поскладову організацію твірної основи, про тип акцентної позиції слова, акцентні потенції словотворчих засобів, диференціювати утворення від питомих і від запозичених слів певного граматичного класу. Проведене дослідження дає змогу з'ясувати й прогнозувати морфонологічні операції і встановити трансформації девербативів, передбачити морфонологічну структуру дериватів словотвірних гнізд з вершинним дієсловом із ще не зrealizovanim дериваційним потенціалом, враховуючи специфіку синхронної морфонологічної системи.

Аналіз морфонологічних особливостей СГ із нечленованими і членованими питомими та іншомовними вершинними дієсловами в сучасній українській літературній мові дає можливість зробити такі висновки:

1. Характер дії форманта на похідну основу залежить від його фонологічної структури.
2. Найбільш активно морфонологічно марковано перший ступінь словотворення, а для префіксальних дієслів – другий, оскільки вони входять до складу тризонних девербативів; на подальших ступенях морфонологічні процеси згасають.
3. Морфонологічна маркованість СГ залежить від його словотвірного потенціалу.
4. Для всіх девербативів загальною морфонологічною операцією є усичення дієслівної фіналі, що супроводжує зміну акцентної позиції, у поєднанні з альтернаціями (переважно консонантними).

Перспективу подальшого дослідження словотвірної морфонології девербативів убачаємо у вивченні комплексних словотвірних одиниць (словотвірного гнізда і словотвірної парадигми), з'ясуванні морфонологічних трансформацій дієслівних основ при творенні три-, дво- й однозонних похідних сучасної української літературної мови, оскільки вони мають свою специфіку і малодосліджені в українському мовознавстві.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Антипов А. Г. Морфонологические модели русского словообразования (на материале метаязыковой фантазии коммуникантов) / А. Г. Антипов // Вестник КемГУ. – № 2 (42). – 2010. – С. 89–93.
2. Арутюнова Н. Д. Проблемы морфологии и словообразования (На материале испанского языка) / Н. Д. Арутюнова. – М. : Языки славянских культур, 2007. – 284 с.
3. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія / В. О. Горпинич. – К. : Вища шк., 1999. – 208 с.
4. Демешко І. М. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Таблиці, схеми : [навч. посіб.] / І. М. Демешко. – Кіровоград : ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2013. – 328 с.
5. Жовтобрюх М. А., Русанівський В. М., Скляренко В. Г. Історія української мови. Фонетика / М. А. Жовтобрюх, В. М. Русанівський, В. Г. Скляренко. – К. : Наук. думка, 1979. – 368 с.
6. Зубань О. М. Морфеміка суфіксальної зони українського дієслова : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.01 / О. М. Зубань; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1997. – 18 с.
7. Козленко І. В. Морфонологія словоизменения глагола в современном украинском литературном языке : автореф. дис. канд. філол. наук : Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко / И. В. Козленко. – К., 1992. – 19 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К., 2008. – 712 с.
9. Українська мова. Енциклопедія / [ред. кол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Інна Демешко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: словотвірна морфонологія української мови.